

πέκνου της, εἰς τὴν γλυκεῖαν καὶ εὐάρεστον συνα-
ναστροφὴν τοῦ συζύγου της, μεταξὺ τῶν δύο τού-
των ῥεμβασμῶν, ἀορίστως ἀκούει, ἀγνοῶ τίνα ψι-
θυρισμόν, ὅστις τῇ ἐφάνη ὡς πρόκλησις κατὰ
τῆς θρησκείας· ἡ δυστυχὴς ἐκ τῆς ἀνησυχίας τῆς
συνειδήσεώς της προσέρχεται ἀμέσως νὰ συμβου-
λευθῇ τὸν πνευματικὸν αὐτῆς, τὴν δ' ἐπαύριον,
ὅτε μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν εἰσέρχεται εἰς τὴν
οἰκίαν της, ἀνακουφισθεῖσα κατὰ τὴν συνειδήσιν ἐκ
τοῦ βάρους, θεωρεῖ τὴν οἰκίαν της κενήν, καὶ τὴν
θύραν ἐσφραγισμένην. Ἡ ἱερὰ ἐξέτασις εἶχεν ἀπα-
γάγει ἀμέσως τὸν σύζυγόν της.

Ὁ δὲ λαὸς ἀείποτε ἐν ταραχῇ διακείμενος, μά-
την ἐζήτει νὰ ἐννοήσῃ διὰ τίνος τρομερᾶς
μαντείας ὁ ἱεροδίκης ἠδύνατο νὰ διαγινώσκῃ ἰδέαν
τινὰ οὐδέποτε ἐξεληθούσαν ἐκ τοῦ στενοῦ περιβό-
λου μιᾶς κλίνης ἢ μιᾶς συνειδήσεως.

Ἰπῆρξαν ἐποχαί, καθ' ἃς ἐλόκληρος ἡ Ἰσπανικὴ
γῆ παρίστα, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευ-
ταίου μορίου αὐτῆς, ἐν ἄπειρον σύνθημα καταμη-
νύσεως. Ἐφαίνετο ὅτι ἄγνωστός τις φωνὴ ἐξήρ-
χeto ἐξ ἐκάστης τοῦ τοίχου σχισμάδος, ἐξ ἐκά-
στης αὐρας, ἐξ ἐκάστου κενοῦ· ὅτι ὁ λίθος, ὅτι
ἡ νῦξ, ὅτι αὐτὸ τὸ οὐς ὁμιλεῖ, ὅπως διηγηθῶσιν
τὰ τοῦ ὕπνου, καὶ ὅτι ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν σκιάν ὅπι-
σθεν τῶν ἐγκλείστων τούτων θυρίδων, ἡ ἱερὰ
ἐξέτασις ἱσταμένη ἐπὶ ἄκρου ποδὸς, τὸ οὐς
ἔχουσα προσεκτικόν, ἤκουεν ἐπὶ μακρῷ χρόνῳ καὶ
ἠδύτατα τὸν διηνεκὴ τῆς ἀτμοσφαίρας ψι-
θυρισμόν. Ἀλλ' ὅμως μὴ ἐκπληττώμεθα διὰ τὴν
δακρυόεσσαν καὶ κατηφῆ τοῦ Ἰσπανοῦ ὕπνιν, ὅστις
ἐπίτηδες ἔμενεν ἀείποτε σιωπηλός, καὶ ἐβά-
διζεν ἔχων τὸν πέτασον μέχρι τῶν ὀφρύων,
καὶ τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ ἐπανωφορίου κεκαλυμμένον·
ῥοθάνετο ἀείποτε πλησίον του τὴν ἱερὰν ἐξέτασιν.

Ἡ ἱερὰ αὕτη ἐξέτασις κατεδίωκεν, ὡς πρὸ μι-
κροῦ ἀνεφέραμεν, τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς διανοίας,
ἣν ἀπεκάλει *αἵρεσιν*. Ἀλλὰ· τί ἐστὶν ἡ αἵρεσις
αὕτη; Καθ' ἡμᾶς διαφεύγει πάντα ὀρισμὸν.

Διότι, δὲν θεωρεῖτο ὡς αἰρετικὸς, ἐκείνος μό-
νον ὅστις ἠρνεῖτο ἢ ἀπέπτυνε τὴν πειθαρχίαν ἢ
τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐκκλησίας μεγαλοφώνως καὶ διαρ-
ρήδην, ἢ ὅστις ἐξώρκιζε τὰς ἀρχαίας του συν-
θηεῖας καὶ ἔξει, ἢ παρήτει τὸ ἐξομολογη-
τήριον, ἢ ἀπηνεῖτο τὴν μετάληψιν, ἢ ἐχλεύαζε τὰ
μυστήρια, ἢ ἔγραφε διστάζων, ἐναντίον τῆς πραγ-
ματικῆς ἐνσαρκώσεως ἐν τῷ ἁγίῳ ἄρτῳ ἢ ἐναν-
τίον πάσης ἄλλης ἀληθείας τοῦ καθολικισμοῦ ἢ
ὅστις ἀφήρει τὸ βάπτισμα ἀπὸ τὰ τέκνα του,
ἢ ἠρνεῖτο τὴν παρέμβασιν τοῦ ἱερέως κατὰ
τὴν ἀγωνίαν του, ἢ ἐν γένει ἐπραττέ τι
δημοσίως καὶ λίαν φανερώς, ἢ ἀπεκάλυπτε μίαν
τινὰ ἀποδοκιμασίαν τοῦ εὐαγγελίου.

Ὅχι! ἀλλ' ἡ ἱερὰ ἐξέτασις ἦτο πολλῶ πανουρ-
γοτέρα περὶ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας· ἐθεώρει ἄπειρα
ἄλλα γεγονότα ὡς αἵρέσεις κεκρυμμένας ὑπὸ τῶν
ἐκδικήσεών της τὰς σκιάς.

Ἐθεωρεῖτό τις, παραδείγματος χάριν, ὡς αἵρε-
τικὸς, ἂν ἠρνεῖτο ὅτι οἱ κώδωνές εἰσιν αἱ σάλ-
πιγγες τοῦ Κυρίου.

Ἄν συνεφώνει ἀπλούστατον ἐπὶ τόκῳ δάνειον,
τὸ ὁποῖον ὅμως ἡ ἐκκλησία ἐπωνόμαζεν ἀείποτε
ἁμάρτημα τοκογλυφίας.

Ἄν ἀνέθετε, διὰ τίνος μυστηριώδους, ὡς γνωστὸν,
τῆς χημείας μηχανισμοῦ, τὸν διάβολον εἰς φιάνην.

Ἄν ἀπήγγελλεν ψαλμοὺς, χωρὶς νὰ προσθήσῃ
τὸ δόξα πατρὶ.

Ἄν ἐπραττε τὸ λαθρεμπόριον τῶν ἵππων.

Ἄν ἀνεγίνωσκε μετάφρασιν τινὰ τοῦ εὐαγγελίου.

Ἄν συνεζήτηε ἐν ἄρθρον τῆς κατηχήσεως.

Ἄν ἐνεδύετο χιτῶνα καθαρὸν τὸ σάββατον.

Ἄν ἐδίδεν εἰς τὰ τέκνα τοῦ ὀνομα Ἐβραϊκόν.

Ἄν ἀποθνήσκων, ἐστρεφε πρὸς τὸν τοῖχον τὸ
πρόσωπον.

Ἄν ἐφόνευε κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἓνα
κρίον.

Ἄν ὕψωνε μέχρι τῶν ἀγκώνων τὰς χειρίδας του
κατὰ τὴν πρωίαν.

Ἄν ἐξέπλυνε τὸ στόμα του μετὰ τὸ δεῖπνον.

Ἄν καθήρει τὸν οἶνον ἀπὸ τοῦ γεύματός του.

Ἄν ἀπεχώριζε τὸ λίπος τοῦ δέρματος τοῦ χοί-
ρου εἰς τὸ δεῖπνόν του.

Ἄν ἔστυρεν ἐπὶ τῶν ὀνύχων του τὴν λεπίδα τοῦ
ἐγχειριδίου.

Δι' ὅλας τὰς αἰτίας ταύτας ὑπελαμβάνετό τις
ὡς Ἰουδαῖζων, ὡς Μωαμεθανίζων, ὡς παλινόρθω-
τος, ὡς αἰρετικὸς, κατὰ συνέπειαν δὲ, ὑποκείμε-
νος τῇ ἱερᾷ ἐξετάσει, καὶ ἄξιος ὅλων τῶν σκληρο-
τήτων αὐτῆς. Βλέπετε δὲ φανερώς, ὅτι οὐδεμία
τῆς γῆς πράξις ὑπῆρχεν, οὐδεὶς λόγος, ἐπίσης ὡς
οὐδὲν πρόσχημα πράξεως ἢ λόγου, ἐνεκα τῶν ὁ-
ποίων νὰ μὴ φέρῃται εἰς τὴν πυρὰν καὶ ὁ ἐναρε-
τώτερος τῶν χριστιανῶν. (Ἀκολουθεῖ.)

I. Γ.

ΗΘΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

(Συνέχεια ὅρα φυλ. 15)

Ἡ τοιαύτη γυνὴ ἐγείρεται ἐνῶ εἶναι ὄρθρος βα-
θὺς καὶ διαμοιράζει τὰ τιτεῖα εἰς ὅλους τοὺς οἰ-
κιακοὺς αὐτῆς καὶ τὰ ἔργα εἰς τοὺς θεράποντάς
της. Θεωρεῖ ἀγρὸν καὶ τὸν ἀγοράζει καὶ ἀπὸ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ φυτεύει ἀμπελῶνα. Ζώνει τὴν ὀσφὺν
αὐτῆς μὲ δύναμιν καὶ ἐνισχύει τοὺς βραχίονάς της.
Αἰσθάνεται ὅτι, τὸ ἐμπόριόν της εἶναι καλόν, ὅτι
ὁ λύχνος αὐτῆς δὲν σβύνεται τὴν νύκτα θέτει

τάς χεῖρας εἰς τὸ ἀδράκτιον, κρατοῦσα μὲ τὴν ἐτέραν τὴν ἡλακάνην, ἀνοίγει τὴν χεῖρα αὐτῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἐκτείνει πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς. Δὲν φοβεῖται τὴν χιόνα διὰ τοὺς οἰκιακοὺς της, διότι ὅλοι οἱ οἰκιακοὶ αὐτῆς εἶναι καλῶς ἐνδεδυμένοι. Κάμνει δι' ἑαυτὴν σκεπάσματα, τὸ ἐνδυμά της εἶναι καθάριον καὶ κομψόν. Κάμνει λεπτά πανία καὶ πωλεῖ αὐτὰ καὶ δίδει ζῶνας εἰς τοὺς ἐμπόρους· ἰσχύον καὶ εὐπρέπειαν εἶναι ἐνδεδυμένη καὶ εὐφραίνεται διὰ τὸν μέλλοντα καιρόν. Ἀνοίγει τὸ φόρεμά της μὲ σοφίαν, καὶ ἐπὶ τῆς γλώττης αὐτῆς εἶναι ὁ νόμος τῆς εὐμενείας. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς οἰκίας της καὶ δὲν τρώγει τὸν ἄρτον τῆς ὀκνηρίας. Τὰ τέκνα της ἐγείρονται πρῶτ' μακαρίζοντα αὐτήν. Πολλοὶ θυγατέρες ἐγίνοντο ἄξιαι, ἀλλὰ σὺ τὰς ὑπερέβης ὅλας· ψευδῆς εἶναι ἡ χάρις καὶ μάταιον τὸ κάλλος. Ἡ γυνὴ ἡ τὸν Κύριον φοβουμένη εἶναι ἡ ἐπαινετέα, δότε εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν καρπὸν τῶν χειρῶν της, διότι τὰ ἔργα αὐτῆς τὴν ἐπαινοῦσι.»

Ὅταν εὖρης, ὡ σύζυγε τοιαύτην γυναῖκα, εὖρες ἄγγελον ἐπὶ τῆς γῆς· ἀφιερώσου λοιπὸν ὅλος εἰς τὴν εὐτυχίαν της, διότι ἡ εὐτυχία αὐτῆς θέλει σοὶ προσφέρει τὴν εὐδαιμονίαν. Τὰ πρὸς αὐτὴν χρέη σου εἶναι ἀνώτερα τότε, καθότι, ἐκεῖνη μὲν εἶναι πλᾶσμα ἀσθενέστερον, σὺ δὲ ὡς ἰσχυρότερος ἔχεις καὶ χρέος μεγαλύτερον νὰ τῇ δίδῃς ἀγαθὸν καθ' ὅλα παράδειγμα, καὶ πᾶσαν βοήθειαν. Ἡ τοιαύτη σύζυγος εἶναι ἡ ζωρὰ φωνὴ τῆς θείας ἐντολῆς ἧτις σὲ ἀπομακρύνει πάσης κακίας, καὶ σὲ οἰκιστοῖ μὲ τὴν ἀρετὴν. Εὐαρέσκει πάντοτε αὐτήν, ἐὰν θέλῃς νὰ θερίζῃς πάντοτε χράν καὶ εὐχαρίστησιν. Τίμα αὐτὴν πάντοτε οὐχὶ τόσον ἐνώπιον τῶν ἄλλων, ὅσον ἐν τῇ καρδίᾳ σου εἰς τὴν ἡμωφλέει ἡ θεία παντοδυναμία.

Ἡ γυνὴ σου εἶναι ἡ δέσποινα τῆς οἰκίας σου, πρόσφερε τὴν λοιπὸν ὅ,τι εἰς τὴν δέσποιναν ἀνήκει. Μὴ ἐναντιώνουαι χωρὶς αἰτίαν εὐλογον εἰς τὰς κλίσεις της, καὶ ἐπειδὴ εἶναι συμμέτοχος εἰς τὰς φροντίδας, καὶ εἰς τὰς ἐργασίας σου ἐνέργησον ἵνα μεθέξῃ καὶ αὐτὴ τῶν ἡδονῶν σου. Διόρθωσον τὰς ἐλλείψεις αὐτῆς μὲ εὐμένειαν, καὶ μὴ ἀπαιτήσης ἀπ' αὐτὴν ὑπακοὴν καὶ αὐστηρότητα. Ἐμπιστεύσου εἰς αὐτὴν τὸ μυστικόν σου, ἐπειδὴ αἱ συμβουλαὶ της εἶναι αἱ μόναι εὐλογηταὶ καὶ ἄδολοι. Ἔσο πιστὸς εἰς τὴν κλίσιν της, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ μήτηρ τῶν τέκνων σου· ὅταν πάσχῃ γλυκύνον τὰς θλίψεις αὐτῆς διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ φίλτρου σου. Ἐν φιλικὸν βλέμμα σου, εἰς γλυκὺς λόγος σου, θέλει ἐλαφρύνει τὰ βάσκανά της, θέλει καταπραΰνει τοὺς πόνους της, καὶ θέλει δώσει μεγαλύτεραν ὠφέλειαν, ἢ ὁλόκληρος σίνωδος ἱατρῶν. Ἰδὲ τὴν ἀπλότητα τοῦ φύλου της, τὴν μαλακότητα τῆς κρᾶσεώς της καὶ μὴ ἔσο αὐστηρὸς εἰς τὸ ἐπιπλήττειν αὐτὴν διὰ τὰς ἐλλείψεις της. Τὸ παράδειγμά σου ὡς γίνεται εἰς αὐτὴν ὁδηγὸς τῶν πράξεών της, ἀλλ' ἔστω τοῦτο σύμφωνον μὲ τὸν ὁρθὸν λόγον καὶ τὸ δίκαιον, καθότι δὲν πρέ-

πει ὁ ἀνὴρ νὰ ζητῇ ὥστε ἡ γυνὴ νὰ διάγῃ ἐν σφοδρῶν καὶ πάσῃ ἀρετῇ, καὶ αὐτὸς νὰ κυλίσκῃ εἰς τὸν βόρβορον τῆς διαφθοράς, ἐπειδὴ τότε, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἡ ἀπαιτουμένη ἀμοιβαιότης, πῶς δύναται καὶ ἡ γυνὴ νὰ μὴ παρξυγνώριζῃ τὰ χρέη αὐτῆς, ἀφοῦ βλέπει νὰ καταπατῶνται αὐτὰ ἀπὸ τὸν φίλτατον τῶν φίλων της, ἀφοῦ βλέπει ὅτι θέλει νὰ τῇ ἐπιβάλῃ θέλησιν ὅποιαν δικαιούται νὰ καταζήτῃ καὶ αὕτη ἀπὸ αὐτόν;

Πολλοὶ ἔγραψαν κατὰ τῆς νυμφεύσεως, θεωροῦντες ὅτι αὕτη φέρει τὴν δυστυχίαν εἰς τὸν ἀνδρα, ἄλλοι δὲ ἤττον τούτων αὐστηροὶ διεκήρυξαν ὅτι αὕτη εἶναι ἀναγκαῖον κακόν, ἀλλ' ἀμφότεραι αἱ δοξασαὶ αὗται εἶναι ἄδικοι, καθότι, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ νυμφευώμεθα, ἀλλὰ νὰ ζῶμεν ὡς οὗτοι θέλουσιν, ἀντιβαίνομεν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐπειδὴ εἶναι πάνσοφος οἶδεν ὅτι διὰ τοῦ γάμου μόνον δυνάμεθα νὰ εὐδαιμονήσωμεν, διὸ καὶ τὸν ἐνομοθέτησεν, ἡμεῖς δὲ οἱ ἄνθρωποι, ὅσον σοφοὶ καὶ ἂν γίνωμεν, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὰ θεῖα τῆς φύσεως μυστήρια, καὶ εἰς μάτην κατατρίβομεν τὸν καιρὸν μας εἰς τὴν ἐξιχνίασιν τῶν δυνάμεων τοῦ Θεοῦ· θέλουσιν μείνει ἀναποκάλυπτοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μυριάδας αἰῶνας ἐὰν ζήσωμεν, μελετῶντες τὴν εὐρεσίαν των, ὅθεν ἄλλο δὲν μᾶς μένει ἢ ἀγογγύστως νὰ ὑπομένωμεν εἰς τὰς θελήσεις του, ὑπακούοντες εἰς τὰς ἐντολάς του, ἄλλως κατὰ τὴν θέλωμεν διαφέρει τῶν κτηνῶν, πῶς θέλομεν γνωρίσει τὰ τέκνα μας; Κατελέγχονται λοιπὸν οἱ τοιοῦτοι ὡς κοινωνισταί, οἵτινες θέλουν τὰ πάντα κοινὰ διὰ νὰ κορεννοῦν τὰς αἰσθήσεις των καὶ ἀδιαφοροῦν πρὸς τ' ἀποτελέσματα. Ἐὰν δὲ πάλιν παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ συζυγία εἶναι ἀναγκαῖον κακόν, ἐνῷ ἐλασσοφνοῦμεν κατὰ τοῦ θείου λόγου ὅστις θεωρεῖ αὐτὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν, ἀπ' ἐτέρου παραλογιζόμεθα, καθότι ἡ ὑπανδρεία ὅταν παρακολουθεῖται ἀπὸ φόβον Θεοῦ καὶ ὅταν ὁδηγῆται ἀπὸ τὴν ἀρετὴν, εἶναι τὸ μόνον καλὸν καὶ ἀγαθὸν ὅπερ δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ αἰσθανθῇ ἐν τῷ καθαρτηρίῳ τούτῳ βίῳ. Ἀλλ' ἐθεωρήθη ἀπ' ἀμφοτέρων τὰς δοξασίας ὁ γάμος κακὸς, διότι πολλοὶ ἄνδρες ἐδυστύχησαν διὰ τοῦ γάμου, ἀλλ' οἱ ἀτετραγώνιστοι τὸν νοῦν δὲν συλλογίζονται ὅτι τῆς δυστυχίας των αὐτοὶ εἶναι οἱ αἰτιοί, διότι οὐτε ἐξήτασαν τί ἐστὶν ὑπανδρεία, οὔτε ἐσκεφθήσαν ποῦ πρέπει νὰ ζητήσῃ τὸν ἀνεκτίμητον τοῦτον θησαυρόν. Ἄλλως αἱ ἐξικίσεις αὗται δὲν δύναται νὰ κανονίσωσιν ἀρχὰς ἀπέναντι τῶσων παραδειγμάτων, ἀπέναντι τῆς γενικῆς θελήσεως πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Ἄν ἡ γαμήλιος ζωὴ ἔχει τὰς θλίψεις της, ἡ ἄγαμος ὅμως δὲν ἔχει οὐδὲν ἀρεστόν, ἄχρη, δυσειδὴς καὶ ποταπὴ αὕτη, μᾶς στερεῖ πάντων τῶν καλῶν, τὰ ὅποια ἐκεῖνη σὺν ταῖς θλίψεσι φέρει εἰς τὴν ζωὴν. Τίς δὲν ἡσθάνθη ὅτι ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς μαῦρά καὶ ἀηδὴ ἀποκατέστησεν ὅλα μας; τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ, ἂν ἀσθενήσωμεν, τῆς γυν-

ναϊκὸς ἔχομεν τὴν μεγαλητέραν χρείαν, ἂν ὑποστήσωμεν ὅποιαςδήποτε συμφορὰς, τῆς γυναικὸς αἱ παραμυθίαι δύνανται ν' ἀνακουφίσωσι τοὺς πόνους αὐτῶν, πᾶσα ἄλλη γυνὴ ὅσον συμφέρον καὶ ἂν ἔχῃ νὰ μᾶς ἀνακουφίῃ δὲν δύναται καὶ νὰ μᾶς παρηγορήσῃ ὅπως μᾶς παρηγορεῖ ἡ σύζυγος, ἥτις ὅλα τὰ κρύφια διανοήματά μας, ὅλους μας τοὺς σκοποὺς γνωρίζει καὶ ὅλην ὅσπιν δύναται εὐαισθησίαν, φροντίδα καὶ κόπον θέλει καταβάλλει διὰ νὰ μᾶς σώσῃ. Ὑπολογίσατε ὁμως καὶ τὴν ἀφατον ἐκείνην χαρὰν ἣν αἰσθανόμεθα, ὅταν ἡ σύζυγος μᾶς παρέξει εἰς φῶς ἀγγέλους ἢ ἀγγελόν τινα, ὅστις θέλει μᾶς εὐφράνει εἰς τὴν νεότητά μας καὶ θέλει μᾶς ὑποβασιάζει εἰς τὰ γηρατειά μας. Λάβετε ὑπ' ὄψιν τὰ γηρατειά μας, τὰ ὅποια οὐ μόνον ἐξ ἡλικίας παρακολουθοῦνται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας ψυχικὰς καὶ σωματικὰς ἀδυναμίας, καὶ κρίνατε τότε, ἐὰν μάλιστα εἴμεθα καὶ πτωχοὶ χρημάτων, τίς θέλει μᾶς συντρέξει τότε εἰς τὰς μεγάλας ἀνάγκας μας, τίς θέλει μᾶς περιποιεῖται, ἐνῶ ἂν ἔχωμεν σύζυγον, ἐὰν ἔχωμεν τέκνα, δὲν θέλουν ἀφήσει τὸν φίλτατον τῆς καρδίας τῶν ν' ἀποθάνῃ ἄσιτος, ἀπροστέλευτος, ἀπεριποίητος. Τίς μᾶς παρακινεῖ ὅταν στείρευόμεν τέκνων, νὰ ὑποκύπτωμεν εἰς ὑπέρογκα ἐξοδα, εἰς κόπους καὶ ταξιδίδια ἀκανόνιστα, εἰς ὑπερβολὰς δεισιδαιμονιῶν καὶ εἰς αὐτὰς μάλιστα τὰς βασκανίας; ἡ φωνὴ βεβαίως τῆς φύσεως ἥτις μᾶς λέγει ὅτι ἡ στείρευσις μας οὐκ ἔχει καλὰς συνεπειάς, καθότι ὁ ἐπιζήσας σύζυγος ἄνευ τέκνων δὲν θέλει ἔχει ποῦ νὰ ἐκτείνῃ τὴν μεμαρμαμένην ἐκ τοῦ γήρωος καὶ τῶν κακουχιῶν τῆς ζωῆς χεῖρά του· τὸ πᾶν ἐνώπιόν του κινεῖται ἐκ τοῦ συμφέροντος, καὶ ὅταν ἐκλείψῃ τοῦτο, συναπλότται καὶ ἡ ζωὴ του. Ἀπέναντι λοιπὸν τῶσαν συνεπειῶν τὰς ὁποίας ἡ πείρα καθ' ἑκάστην μᾶς διδάσκει, τίς δύναται νὰ μένῃ ἄνυμρος πλέον, ὡς μετέωρον κλυδωνιζόμενον ἐνθεν κακειθεν μέχρις ὅτου κατασυντριβῇ; Ὅχι! ἀποσकुβάλισον, ὦ ἄνερ, τὰς τοιαύτας ἰδέας, διότι εἶναι ἰδέαι τυχαίως ριφθεῖσαι πρὸς ἀκολασίαν, καὶ ἀποφάσισον νὰ νυμφευθῇς καὶ μὴ ἀνθίστασαι εἰς τὴν εὐγενὴ ὁρμὴν τῆς φύσεως, ἥτις σὲ προσκαλεῖ εἰς τὴν ἔνωσιν, γίνου νυμφίος διὰ νὰ γίνῃς καὶ μέλος τῆς κοινωνίας. Ἐνθυμοῦ τοὺς φρονίμους καὶ γενναίους ἐκείνους Σπαρτιάτας, οἵτινες συναισθανόμενοι τὴν μεγάλην ἀνάγκην τοῦ ὕμναίου δὲν ἐθεώρουν πολίτας τοὺς ἀγάμους, ἀλλὰ τοὺς ἐπέβλεπον καὶ ὡς εἰλωτας ὡς ἀτίμους ἐθεώρουν. Πρὶν ὁμως νυμφευθῆς, ἐξέτασον καλῶς τὴν γυναῖκα ἣν μέλλεις νὰ λάβῃς ὡς σύντροφον τῆς ζωῆς σου, μὴ δελεασθῇς ἀπὸ τὰ φαινόμενα ἐξωτερικὰ θεληγητρά της, διότι καὶ ἡ ἡρεμούσα θάλασσα δὲν ἔχει μαγευτικὰ θεληγητρά; καὶ ὁμως ὅταν τὰ ἀφρώδη κύματά της λαίλαψ τις ἐνώσῃ μετ' ὁν αἰθέρα, τὸ πᾶν χάος, τὸ πᾶν τρόμος ἀποκαθίσταται. Μὴ προσκολληθῇς εἰς αὐτὴν ὁρμητικῶς, ἀλλὰ συλλογίσου ὅτι ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν ἣν πρόκειται νὰ κάμῃς καὶ

ἀπὸ τὴν διαγωγὴν ἣν θέλεις δείξει εἰς αὐτὴν, κρέμαται ἡ μέλλουσα ἡσυχία σου. Ἐν ἡ μελλόνυμφος μεταχειρίζεται πολὺν χρόνον εἰς τὸ ἐνδύεσθαι, ἐν τῷ καλλωπίζεσθαι δὲ ἀρέσκειται εἰς τὰς ψιμιθιώσεις καὶ εἰς τὸ πολυσύνθετον, ἐὰν ἐρωτεύηται εἰς τὰ κάλλη της, ἐὰν γελᾷ ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἐὰν ὁμιλῇ δυνατὰ καὶ ἀσυλλογίστως, ἐὰν δὲν κάθηται εὐχαρίστως καὶ σεμνῶς εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γεννητόρων αὐτῆς, ἐὰν τὸ βλέμμα αὐτῆς περιστρέφεται μετὰ πολὺ θάρρος πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν ἀνδρῶν, ἐὰν ἀγαπᾷ νὰ ἐπαινῇται, ἐὰν κομπάζῃ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὰς γνώσεις της, ἐὰν καταφρονῇ καὶ κατακρίνῃ τοῦς ἄλλους, ἐὰν ἀπαρέσκηται εἰς τὴν φιλάνθρωπίαν καὶ ἀποδιώκῃ τὸ ἔλεος καὶ τὴν δικαιοσύνην, ἐὰν δυσαρεστῇται εἰς τὴν ἀνάγκῃ τῶν ἡθικῶν βίβλων, ἐὰν δὲν φέρηται ἐπεικῶς εἰς τοὺς ὑποδεστέρους καὶ τοὺς οἰκέτας της, ἐὰν δὲν ἀγαπᾷ τὴν καθαριότητα, ἐὰν νικᾶται ἀπὸ τὰς θλίψεως καὶ ἀναισθητῇ εἰς τὰς δυστυχίας τῶν πλησίον της, ἀπομακρύνῃται ἀπ' αὐτῆς, ἐὰν καὶ λάμπῃ ὑπὲρ τὸν κρύσταλλον, ἐὰν ἦναι ὠραιοτέρα τῶν κρίνων καὶ ἴων τοῦ ἀγροῦ· φύγε ἀπὸ τὰ θεληγητρά της, διότι ταῦτα ὑποκρύπτουν ἰοδόλον φάρμακον, μεταφέρει τὰ διαβήματά σου ἀπὸ τὰ ἴχνη αὐτῆς, διότι θέλουν πιτῆσαι μεταξὺ τριβόλων καὶ ἀκανθῶν, ἀπόφυγε μετὰ προσοχὴν τὰς παγίδας αἱ ἵστησιν ὑπὸ τοῦς πόδας σου, καὶ πάντας τοὺς δι' αὐτὴν διχλογισμούς σου, διότι θέλουν σὲ φέρει εἰς ἀπώλειαν. Ἀλλ' ὅταν τὴν εὐρῆς μετ' εὐαίσθητον καρδίαν, μετ' ἡλικιότητα ἡθους, μετ' γνώσεις ὁρθὰς καὶ ὠφελίμους, μετ' σῶμα κομψὸν καὶ πρόσωπον ἐράσμιον, λάβε αὐτὴν, κήρυξε τὴν σύζυγον, καὶ ἐν πομπῇ σκέπασέ την ὑπὸ τὰς πτέρυγας σου, διότι αὕτη εἶναι ἡ γυνὴ τῆς καρδίας σου, ἡ πηγὴ τοῦ μεγαλείου σου. Ἀγάπη αὐτὴν ὡς τὸ ἀγαπητότερον ἀπόκτημά σου, διότι εἶναι θεῖον δῶρον ὅπερ ἀπέστειλέ σοι ὁ Θεὸς διὰ νὰ μεγαλύνῃ τὰς ἀρετὰς σου ν' ἀποθεώσῃ τὴν ψυχὴν σου. Διάγαγε πλησίον της μετ' ἡμετέραν καρδίαν, μετ' ἐνθουσιῶδη ἀφοσίωσιν. Μὴ καταπικρᾷς τὴν αἰσθὴν ψυχὴν της μετ' οὐδὲν ἀπαρέσκον τῇ ἀρετῇ καὶ αὐτὴ τότε, ὦ βεβαίως! θέλει σὲ στεφανώσῃ μετ' ἀμάραντον στέφανον, ἡ λάμψις τοῦ κάλλους αὐτῆς θέλει ὑπερβῇ τὴν λαμπρότητα τοῦ φαεινοβόλου ἀστέρος, ἡ λευκότης τοῦ στήθους της, θέλει σκοτίσει τὸ κρίνον, τὸ μεσιδιάμα της θέλει μηδενίσει τὸν κήπον τῶν ἀνθέων σου, τὰ ὅμματα της θέλουν γίῃαι ἀθῶα ὡς τῆς περιστεράς, ἡ ἀναπνοή της θέλει ὑπερβῇ τὴν εὐωδίαν τῶν ἀρωμάτων, ἡ ἐπιβροὴ τοῦ ἡθους της θέλει σὲ περικαλύψει ὡς τὰ μυστήρια ἐκεῖνα τῶν γιγάντων καὶ μιᾶς γυκτὸς ἀπὸ πᾶσαν προσβολὴν δυναμένην νὰ ταραξῇ τὴν ἡσυχίαν σου. Σώζεσαι τότε καὶ εὐδαιμονεῖς, τί ἄλλο ζητεῖς ἐν τῇ γῇ; Τὸ γέρας ἐστὶν ἵνα οἱ κόλποι τοῦ Ἀβραάμ σοι ἀνοιχθοῦν, διὰ νὰ δεχθῇς τὰς οὐρανίους μαρμαρυγὰς, τὰς ὁποίας τόσον πολὺ ἐπεθύμησας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ αἰσθάνεσαι τὴν ἀπερίγραπτον ἡδονὴν, ὅταν ἡ σύζυγός σου

τοῦ τάφου σου, ὡς ποτὲ ἡ Βαλεντίνη ἡ ἐράσμιος
ἐκείνη σύζυγος τοῦ Δουκὸς Ὁρλεάν, θέλει
γράφει.

«Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον πλέον δὲν με ἔμεινεν οὐ-
δέν. Καὶ ὡς πρὸς ἐμὲ ὁ κόσμος ἐφεξῆς εἶναι μηδέν»
καὶ θέλει λέγει, ὡς ἐκείνην λυπομένην τοὺς παθη-
τικοὺς τούτους λόγους «ὁ πόνος μου ἔπια τὸ αἶ-
μα». μέχρις οὗτο ὁ πλάστης αὐτῆς τὴν φέρει πλη-
σίον σου εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς διὰ νὰ δρέψῃτε
ἑαυτοὺς τὸν καρπὸν ὃν ἐσπείρατε ἐν τῇ γῇ.

Εἶναι ὅμως ἀληθές, ὡς λέγει ἡ Κυρία Κοτίνη, ὅ-
τι αἱ πλέον ἐνάρηται γυναῖκες προτιμῶσι κατὰ
τινα τρόπον ἄνδρας σφοδροὺ καὶ ἐμπαθεῖς χαρακτη-
ρος καὶ τοὶ ὀλίγον ἀσώτους, εἴτε διότι ἐλπίζουσιν
νὰ τοὺς ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὴν πλάνην, καὶ κυβερ-
νῶσαι ἐπιτηδεύουσιν τὰ πάθη των, νὰ τοὺς μεταστρέ-
ψωσιν εἰς τὴν ἀρετὴν, εἴτε διότι τῆς φύσεως ἡ ἐ-
πιείκεια θέλει νὰ συνάπτῃ οὕτω τὰ ἐναντία διὰ
νὰ μὴ μένῃ μήτε τὸ κακὸν ἀθεράπευτον, μήτε τὸ
καλὸν κακοῦ ἄμικτον! Δὲν πιστεύω νὰ ἰσχύῃ τοῦ-
το, καίτοι ἐκφωνούμενον ἀπὸ τόσον θελκτικὸν πρό-
σωπον, ἀπὸ τόσην μεγάλην καρδίαν, ἂν ὅμως ἰ-
σχύῃ πρέπει καὶ νὰ τὸ ἐναγκαλιζόμεναι αἱ γυναῖκες.
Ποία γυνὴ περιπαθῶς ἀγαπήσασα ἐμπαθεῖς καὶ
σφοδρῶς χαρακτηρὸς ἄνθρωπον δὲν μετενόησεν ἄ-
χρι τέλους; Ἰδате ὡραῖαι νεάνιδες τοὺς ἥρωας
τῆς Μυθιστορίας τῆς, τὸν Ἑδμόνα καὶ τὴν Μαλ-
βίαν διὰ νὰ κρίνητε τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου μου.
Ἡ δυστυχὴ Μαλβίνα νικηθεῖσα ἀπὸ τὰ τόσα θέλ-
γητρα τοῦ διεφθαρμένου τούτου Ἑδμόνος, δὲν ἡ-
δυνήθη νὰ μαντεύσῃ τὴν δυστυχίαν μέχρις αὐτῆς
τῆς ὑστερήσεως τοῦ λογικοῦ τῆς, ἢν τῇ προπαρε-
σκεύασεν ὁ ἀλητεῖριος οὗτος ἄνθρωπος, ὃν προη-
γουμένως ἐσπούδασεν, ὃν ἐγνώρισεν καὶ μόνῃ καὶ
διὰ τῶν παραινέσεων τοῦ Πριόρου, καὶ ὅμως δὲν τὸν
ἀπέφυγεν, ἀπωλέσθη μάρτυς τῶν ὀδυνῶν ἃς ὑπέ-
στη, σπουδαῖον ἀφῆσασα παράδειγμα εἰς πᾶσαν
εὐαίσθητον καρδίαν. Ὁ χαρακτὴρ τῶν τοιούτων ἄν-
δρῶν, ὡραῖαί μου φίλαι, ὅσον γλυκὺς, ὅσον θελκτι-
κὸς φαίνεται, τόσον πικρὸς καὶ ἄχαρις μετ' ὀλί-
γον ἀποκαθίσταται, διότι εἶναι φυσικὸν εἰς τὸν
τοιούτον ἄνθρωπον, τὰ πάντα μέ πάθος καὶ σφοδρό-
τητα ν' ἀγαπᾷ, καὶ ἂν που εὖρῃ ἀντίστασιν εἰς
τὰς ἐπιθυμίας του, δὲν φοβεῖται οὔτε αὐτὸν τὸν
Θεόν, τὰ πάντα περιφρονεῖ καὶ αὐτὴν τὴν ἐρωμέ-
νην, καὶ αὐτὴν τὴν σύζυγόν του, τὴν ὁποίαν τόσον
ἠγάπησε δύναται νὰ καταστρέψῃ· εἶναι δὲ δυνα-
τὸν ἀντίστασιν νὰ μὴ εὖρῃ εἰς ὅλας τῆς ἐπιθυμίας
του, ὅσον ἐνάρητον καὶ ἂν ὑποθέσωμεν τὴν σύζυ-
γόν του; θέλει ἀναγκασθῇ αὕτη ἐκοῦσα ἄκουσα νὰ
ζητήσῃ νὰ περιστείλῃ τὰς τοιαύτας ὁρμὰς τοῦ συ-
ζύγου τῆς αἵτινες τόσον συχνὰ παρακολουθοῦνται
ἀπὸ τὰς χονδροειδεστέρας καὶ ποταποτέρας ἀπαι-
τήσεις

Ἐγνώρισαν κύριόν τινα ἀγαπόντα τὴν νεάνυμ-
φον σύζυγόν του ὅσον θνητὸς δύναται ν' ἀγαπήσῃ.
Περιπαθὴς εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, εἰς ἄλλο τι

ἡμέραν καὶ νύκτα δὲ κατεγίνετο, ἢ νὰ ἡδύνῃ καὶ
εὐχαριστῇ ὅλα τὰ αἰσθητήρια, ὅλας σχεδὸν τὰς
αἰσθήσεις τῆς συντροφίης αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κό-
ρος φέρει τὴν ἀηδίαν, κατεκορέσθη καὶ ὁ σύζυγος
μετ' οὐ πολὺ καὶ δὲν ἤργησε τὴν μονοτονίαν ταύ-
την νὰ διασκεδάσῃ· ἠναγκάσθη ν' ἀγαπήσῃ καὶ
ἄλλα ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ἀπερρόβουν ἀρε-
τὴν χρόνον ὃν ἄλλοτε ἐδαπάνη εἰς τὰς ἀγκάλας
τῆς συζύγου του, αὕτη δὲ ἰδοῦσα τὴν ἀλ-
λοίωσιν ταύτην παρεπονέθη εἰς τὸν σύζυγόν τῆς
πρῶτον γλυκύτατα, ἀλλὰ μὴ εἰσακουσθεῖσα πα-
ρεπονέθη ἐκ νέου εἰς αὐτὸν με δάκρυα, με προσ-
ποιημένας ἀσθενείας, με λυγμοὺς, ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυ-
σαν καὶ ταῦτα, καθότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι αἱ ἀπαιτή-
σεις αὗται ἦσαν ἀδύνατοι, ἦσαν καὶ μάταιαι, διότι
ἡ γυνὴ δὲν πρέπει νὰ ζητῇ ποτὲ, ὥστε ὅλη ἡ ἀ-
γάπη τοῦ ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν καὶ μόνῃ νὰ περι-
στρέφηται, ἐπειδὴ ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα ἀντι-
κείμενα τὰ ὁποῖα ἀναγκάζεται ὁ ἀνὴρ ν' ἀγα-
πᾷ ἐπίσης ὡς ὄντα αἰτία τῆς εὐτυχίας του, παρα-
γωγὰ τῆς εὐδαιμονίας του, ἠναγκάσθη λοιπὸν ἡ σύ-
ζυγος πεισμηθεῖσα, ἐναντίον τῶν ὁρκῶν τῆς, ἐναν-
τίον τῶν χρεῶν τῆς νὰ στρέψῃ εἰς ἄλλον ἄνδρα
ἐμπαθέστατον τοὺς ὀφθαλμούς τῆς, διὰ νὰ κορέσῃ
τὴν ἐδελυκτὴν ταύτην περιπάθειάν τῆς, τὴν ἐ-
κόρεσε δὲ ἐν μέρει, ἀλλ' ἡ συνειδήσις τῆς τὴν ἔ-
τυπτε διὰ τὸ ἀνόμημά τῆς τοῦτο, καὶ ἐπειδὴ ἄλ-
λως εἶχεν ἀρκετὰς ἀρετάς, ἀλλ' ὀλίγον νοῦν, δὲν
ἡδυνήθη νὰ σωθῇ, δὲν ἡδυνήθη νὰ μετανοήσῃ εἰς
τὴν πρώτῃν ἐγκατάλειψιν τοῦ ἑραστοῦ τῆς· φρι-
κτὴ ἐπιληψία τὴν ἐκυρίευσεν, καὶ αἱ αἰσθήσεις τῆς
δὲν ἔχουν δύναμιν πλέον νὰ ἐπιθυμήσωσι τοιού-
τους ἢ ἄλλους χαρακτηρᾶς· ἀπωλέσθη ἡ τάλαινα
ἀπὸ τὴν ἀβουλίαν τῆς.

Ἐγνώρισαν κυρίαν τινα ἥτις ἐξελέξατο μεταξὺ
τῶν νέων, ὡς νυμφίον τῆς, τινὰ ὅστις ἐφαίνετο ὁ
μᾶλλον εἰς αὐτὴν μέχρι λατρείας ἀφωσιωμένος. Τὸν
ἠγάπησε, τὸν ὑπανδρεύθη καὶ οὐδεμία ἴσως συ-
ζυγία ἐφαίνετο ὅτι περιστοιχίσθη με πλεῖονα ἀ-
γαθὰ· ἡ περιπάθειά των ἐφθασε μέχρις ἐνθουσια-
σμοῦ, ἡ ἀγάπη των μέχρι λατρείας, καὶ πάντες
ἐνόμιζαν ὅτι αἱ αὗται συγκινήσεις θέλουν τοὺς
στεφανώσῃ μέχρι τέλους· ἠπατήθησαν ὅμως, διότι
ἅμα παρῆλθον αἱ πρώται ἡμέραι τοῦ γάμου ἀπέ-
πησαν καὶ ἡ τοιαύτη περιπάθεια, καὶ ἡ τοιαύτη
ἀγάπη, καὶ ὁ ἀνὴρ ἠναγκασμένος νὰ ἐπιβλέψῃ καὶ
εἰς ἄλλα τοῦ ἔργου, ἐφαίνετο ὅτι ἐλησμόνει χάριν
τῶν νέων τοῦ ἀσχολίῳ τὴν περιπάθειαν ἐκείνην,
ἥτις μόνῃ ἠνάγκασε τὴν σύζυγόν του νὰ τὸν προ-
τιμῇ πολλῶν ἄλλων. Συχνάκις τότε ἡ σύζυγός
του τὸν ἐπέπληττε, συχνάκις τὸν παρεκάλει νὰ
ἐνθυμηθῇ τὰς πρώτας τοῦ ὑμεναίου των περιπα-
θήσεις καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτάς, ἀλλ' εἰς μά-
την τὰ πάντα ἀπῆντα πάντοτε κραταῖαν ἀντί-
στασιν ἀπὸ τὸν σύζυγόν τῆς ὅστις πολλάκις ἐ-
πεχείρησε νὰ τῆς ἀποδείξῃ ὅτι τὸ νὰ μένῃ
πάντοτε πλησίον τῆς διὰ νὰ τιθασεῖται μόνον τὸ
πάθος τῆς, ἐνῶ ἔχῃ τόσα ἔργα νὰ πράξῃ, εἶναι

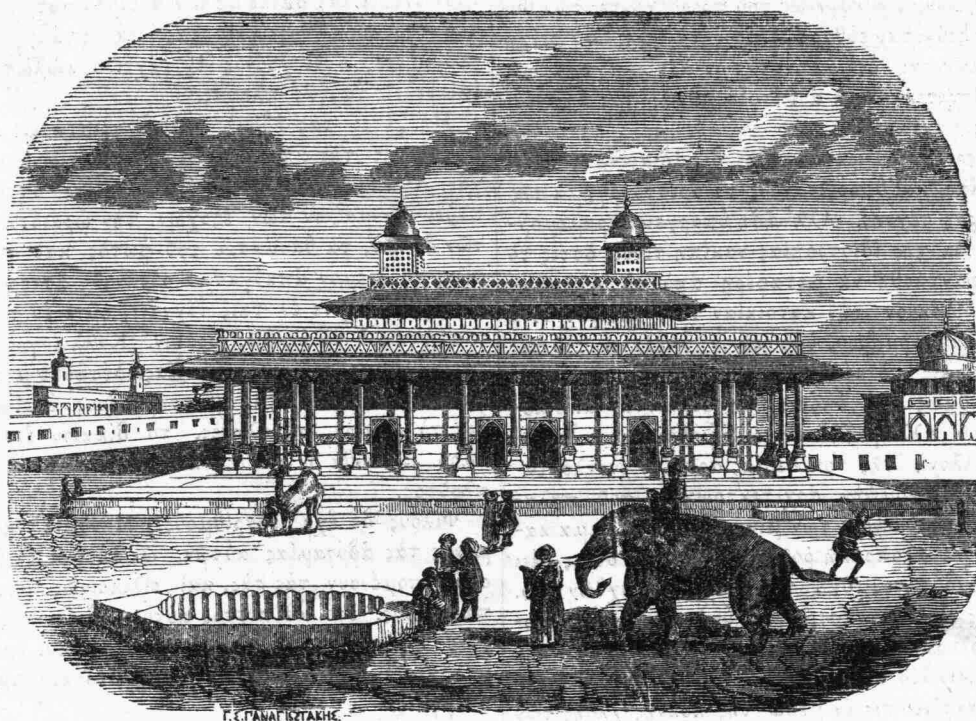
ἀνοίκειον εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἐκείνην, ἡ σύζυγος ἐπέμενε, καὶ εἰς τοιαύτην μετ' οὐ πολὺ κατάστασιν ἔφθασεν, ὥστε ἀπέθανε μαρανθεῖσα, εἰς τὸ ἔνθος τῆς νεότητος, διὰ μίαν τὸσον παράλογον καὶ ἀδύνατον ἀπαίτησιν.

Ἀπωλέσθησαν λοιπὸν διάφοροι μὲν, ἀλλ' ἀπωλέσθησαν δύο καλλιπάρειοι νύμφαι, διὰ μίαν τὸσον ἄκριτον ἰδέαν, ἀδύνατον ἀπαίτησιν, καὶ διατί; διότι ἡ καρδιά των ἀφέθη ν' ἄρπασθῇ τὸσον ἰσχυρῶς ἀπὸ τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο πάθος, ὥστε πᾶν ἄλλο χρέος, πᾶν ἄλλο καθήκον ἐλησμονήθη. Ἀλλοίμονον! εἰς πόσας καθεκᾶστην συμφορὰς μᾶς ῥίπτει ἡ αὐτοφιλαυτία, ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὸ νὰ γίνεταί ὅ,τι φανταζόμεθα, ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν, καὶ ὅμως δὲν

παραδειγματιζόμεθα! ἐπαναλαμβάνω πῶς τὸ ὥραιον δημιουργήμα τοῦ Θεοῦ ἀφίεται πολλάκις νὰ νικᾶται ἀπὸ τ' ἄλογα πάθη, χωρὶς νὰ πηδᾶται ἀπὸ τὴν φρόνησιν καὶ ἀπὸ τὴν κρίσιν.

Ὁ ἀνὴρ πεπλασμένος διὰ τόσα μεγάλα ἔργα, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τόσας κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις, δὲν δύναται, ὥραιαι νεάνιδες, νὰ ἐμμένῃ πάντοτε, οὔτε σεῖς αὐταὶ πρέπει νὰ τὸ ἀπαιτῆτε διότι τότε θέλετε λησμονῆσαι ἀμφοτέρους τὰ χρέη σας, θέλουν παραλύσει αἱ οἰκίαι σας, θέλουν μηδενισθῇ τὰ κτήματά σας, διότι ἐπιτήρησις δὲν θέλει ὑπάρχει, διότι τέλος ζητεῖτε πρᾶγμα ἀδύνατον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

(ἀκολουθεῖ)

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΙΝΔΩΝ.

Παλάτιον τοῦ Ἀλλαγαβάδ.

Ἡ γῆ τῶν Ἰνδῶν εἶναι κατεσπαρμένη ὑπὸ μνημείων. Πανταχοῦ, ἐπὶ τῶν ὄχθων τῶν ποταμῶν, εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, εἰς τὸν ὀρίζοντα τῶν ἐκτεταμένων πεδιάδων ὁ περιηγητὴς ἀνακαλύπτει ἀνάκτορα, ναοὺς, φρούρια, σιωπηλὰ λείψανα πολυτισμοῦ παρεληλυθότος. Τὰ ἀνάκτορα σιωπῶσι, τεθαμμένα ὑπὸ τὴν σκιὰν προαιωνίων δένδρων καὶ οἶονεὶ ἀποκοιμηθέντα ὑπὸ τοῦ μονιρισμοῦ τῶν ποταμῶν. Οἱ νοῖ, ὑπὸ τῶν βραχμάνων ἐγκαταλειμμένοι, μόνον ἤδη ἀκούωσι τὸν συριγμὸν τῶν ἱεράκων. Καὶ τέλος τὰ φρούρια τὰ φυλατ-

τόμενα ἄλλοτε ὑπὸ ἀναριθμίων στρατῶν, σήμερον φυλάσσονται ἀπὸ τινος μόνον *cipayes* (στρατιώτας Ἰνδῶν), ὑπομισθίου τῆς Ἀγγλίας. Ὀπισθεν τῶν κατερειπομένων τειχῶν, μαραινεται συνεχῶς ὁ βλαστὸς δυναστείας τινὸς Ἰνδικῆς, προωρισμένος ν' ἀποθάνῃ ἐν δεσμοῖς ὑπὲρ τὰ ἐρείπια τοῦ κτιρίου, ὅπερ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ ἀνῆγειρον. Τὸ θέαμα τοῦτο εἶναι θλιβερόν· καὶ ὅμως, ὅταν ὁ ἥλιος τῶν Ἰνδῶν, διασχίζων τὰ φλογώδη νέφη τοῦ οὐρανοῦ, ἐμφωτίσῃ τοὺς ἀπρηχαιωμένους *μυαρέδες* καὶ ἡ λάμψις τῶν ἀκτίνων του ἀναπληρώσῃ τὸ ἐξηλειμμένον χρυσιὸν τῶν θόλων, φαίνεται τότε, ὅτι ἅπαντα τὰ μνημεῖα ἐκεῖνα, ὡς ἂν ἐξεγείρωνται τοῦ ὕπνου, καὶ ὅτι μαγικῆτις ῥάβδος ἀνέστησεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν λαμπρότητα ἄλλων γενεῶν, ἡ δὲ Ἰνδία ἀναγεννᾶται ὑπὸ τὰς ὀφεί-